

Mihail
Šiškin

Neidonhius

WSOY

MIHAIL ŠIŠKIN

Neidonhius

Suomentanut Vappu Orlov

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ
HELSINKI

Venäjänkielinen alkuteos

Венерин волос (Venerin volos)

© Librairie Arthème Fayard, 2007, worldrights except Russian, German and Italian

The publication of the book was negotiated through Banke,
Goumen & Smirnova Literary Agency (www.bgs-agency.com).

Suomennos © Vappu Orlov ja WSOY 2015

Selitykset laatinut Vappu Orlov

ISBN 978-951-0-40276-4

PAINETTU EU:SSA

*Ja tomu kuulee kutsun, ja sille lausutaan:
»Anna takaisin se, mikä ei sinulle kuulu;
tuo ilmi se, mitä pidit tallessa aikaansa odottamassa.»
Sillä sanalla on maailma luotu,
ja sana herättää meidät eloon.*

BARUKIN, NERIAN POJAN ILMESTYS, 4:42

DAREIOKSELLA JA PARYSATIILLA oli kaksi poikaa: vanhemman nimi oli Artakserkses, nuoremman Kyyros.

Haastattelut alkavat kahdeksalta aamulla. Kaikki ovat vielä unisia, ryppyisiä, mörkkejä, niin virkailijat, tulkit, poliisit kuin pakolaisetkin. Oikeastaan he vasta pyrkivät pakolaisiksi. Toistaiseksi he ovat vain GS. Niin näitä ihmisiä täällä nimitetään. *Gesuchsteller*.

Tuodaan sisään. Etunimi, sukunimi. Syntymäaika. Pakut huulet. Naama näppyläinen. Ikää selvästi yli kuudentoista.

KYSYMYS: Selostakaa lyhyesti syyt, joiden nojalla anotte turvapaikan myöntämistä Sveitsistä.

VASTAUS: Minä asuin kymmenvuotiaasta lähtien lastenkodissa. Meidän johtaja käytti minua hyväksi. Minä karkasin sieltä. Parkkipaikalla minä tutustuin rekkakuskeihin, jotka ajavat ulkomaille. Yksi niistä vei minut pois.

KYSYMYS: Miksi te ette tehnyt miliisille ilmoitusta johtajastanne?

VASTAUS: Ne olisivat tappaneet minut.

KYSYMYS: Ketkä »ne»?

VASTAUS: No ne kaikki siellä yhdessä. Meidän johtaja otti minut autoon ja vielä yhden pojan ja kaksi tyttöä ja vei meidät huvilalle. Ei omalle huvilalleen vaan jonkun toisen, en tiedä kenen. Ja ne kokoontuivat kaikki sinne, se niiden päällystö, ja miliisin johtaja myös. Ne ryppäsivät ja panivat meidätkin ryyp-

päämään. Sitten meidät jaettiin huoneisiin. Se oli iso se huvila.

KYSYMYKSI: Oletteko maininnut kaikki syyt, joiden perusteella anotte turvapaikan myöntämistä?

VASTAUS: Olen.

KYSYMYKSI: Selostakaa matkareittinne. Mistä maasta tulitte Sveitsiin ja missä ylittitte rajan?

VASTAUS: En tiedä. Minä matkustin rekassa, minut oli piilotettu laatikoiden taakse. Annettiin kaksi muovipulloa: toisessa oli vettä, toinen oli kusta varten, ja ulos päästettiin vain yöllä. Minut jätettiin kyydistä ihan tässä nurkan takana, en edes tiedä, mikä kaupunki tämä on, ja kerrottiin, minne pitää mennä antautumaan.

KYSYMYKSI: Oletteko ollut mukana poliittisessä tai uskonnollisessa toiminnassa?

VASTAUS: En.

KYSYMYKSI: Oletteko joutunut oikeuteen tai poliisiin kuulusteltavaksi?

VASTAUS: En.

KYSYMYKSI: Oletteko anonut turvapaikan myöntämistä muissa maissa?

VASTAUS: En.

KYSYMYKSI: Onko teillä Sveitsissä laillista edustajaa?

VASTAUS: Ei.

KYSYMYKSI: Suostutteko siihen, että teille suoritetaan tutkimuksen määrittämiseksi luukudoksen perusteella?

VASTAUS: Häh?

Tauolla voi juoda kahvia tulkkien huoneessa. Tämän puolen ikkunat antavat rakennustyömaalle, sinne pystytetään uutta pakolaisten vastaanottokeskusta.

Valkoinen muovimuki leimahtaa käsissä vähän väliä, hitsausliekit valaisevat koko huoneen – hitsari on asettunut juuri ikkunan alle.

Huoneessa ei ole ketään, voi lukea kymmenen minuuttia kaikessa rauhassa.

No niin, Dareioksella ja Parysatiilla oli kaksi poikaa: vanhemman nimi oli Artakserkses, nuoremman Kyyros. Ollessaan sairaana ja aavistaessaan elämänsä pian päättyvän Dareios halusi saada luokseen molemmat poikansa. Vanhempi oli silloin läsnä, ja Kyyroksen Dareios kutsui maakunnasta, johon oli määrännyt hänet satraapiksi.

Hitsausliekit saavat myös kirjan sivut välähtelemään. Lukeminen sattuu – joka välähdyksen jälkeen sivu pimenee.

Jos sulkee silmät, välähdykset tunkevat luomienkin läpi.

Peter kurkistaa ovesta. Herr Fischer. Kohtaloiden ratkaisija. Hän iskee silmää, on siis aika. Ja liekki valaisee hänetkin, kuin kameran salama. Sellaisena hän ikuistuu, toinen silmä ummessa.

KYSYMYS: Ymmärrättekö tulkkia?

VASTAUS: Ymmärrän.

KYSYMYS: Sukunimi?

VASTAUS: * * *

KYSYMYS: Etunimi?

VASTAUS: * * *

KYSYMYS: Minkä ikäinen olette?

VASTAUS: Kuusitoista.

KYSYMYS: Onko teillä passia tai muuta asiakirjaa, joka todistaisi teidän henkilöllisyytenne?

VASTAUS: Ei ole.

KYSYMYS: Teillä pitäisi olla syntymätodistus. Missä se on?

VASTAUS: Paloi. Kaikki paloi. Meidän kotimme poltettiin.

- KYSYMYS: Mikä teidän isän nimi on?
- VASTAUS: * * *. Hän kuoli jo kauan sitten, minä en muista hänestä mitään.
- KYSYMYS: Isän kuolinsyy?
- VASTAUS: En tiedä. Hän sairasteli paljon. Ryyppäsi.
- KYSYMYS: Ilmoittakaa äitinne etu- ja sukunimi ja tyttönimi.
- VASTAUS: * * *. Tyttönimeä en tiedä. Hänet tapettiin.
- KYSYMYS: Kuka tappoi äitinne, milloin ja missä olosuhteissa?
- VASTAUS: Tšetšeenit.
- KYSYMYS: Milloin?
- VASTAUS: Viime kesänä, elokuussa.
- KYSYMYS: Minä päivänä?
- VASTAUS: En muista tarkasti. Taisi olla yhdeksästoista, tai sitten kahdeskymmenes. En muista.
- KYSYMYS: Miten hänet tapettiin?
- VASTAUS: Ammuttiin.
- KYSYMYS: Ilmoittakaa viimeinen asuinpaikkanne ennen maastalähtöä.
- VASTAUS: * * *. Se on pieni kylä aivan lähellä Šalia.
- KYSYMYS: Ilmoittakaa tarkka osoite: katu ja talon numero.
- VASTAUS: Ei siellä ole osoitteita, on vain yksi katu ja sillä meidän talo. Sitä ei enää ole. Se poltettiin. Eikä kylästäkään jäänyt jäljelle mitään.
- KYSYMYS: Onko teillä sukulaisia Venäjällä? Veljiä? Sisaria?
- VASTAUS: Oli minulla veli. Vanhempi. Hänet tapettiin.
- KYSYMYS: Kuka tappoi veljenne, milloin ja missä olosuhteissa?
- VASTAUS: Tšetšeenit. Silloin samalla kertaa. Heidät tapettiin yhdessä.
- KYSYMYS: Onko muita sukulaisia Venäjällä?
- VASTAUS: Ei ole ketään muuta.

KYSYMYKSI: Onko teillä sukulaisia kolmansissa maissa?
VASTAUS: Ei ole.
KYSYMYKSI: Entä Sveitsissä?
VASTAUS: Ei.
KYSYMYKSI: Mikä on kansallisuutenne?
VASTAUS: Venäläinen.
KYSYMYKSI: Uskontokunta?
VASTAUS: Mitä?
KYSYMYKSI: Onko teillä uskontoa?
VASTAUS: On.
KYSYMYKSI: Ortodoksiko?
VASTAUS: Niin. En vain heti ymmärtänyt.
KYSYMYKSI: Selostakaa lyhyesti syyt, joiden nojalla anotte turvapaikan myöntämistä Sveitsissä.
VASTAUS: Meillä kävi vähän väliä tšetseenejä sanomassa, että minun veljeni pitäisi lähteä heidän kanssaan vuorille sotimaan venäläisiä vastaan. Muuten he tappavat. Äiti piilotti hänet. Sinä päivänä minä olin tulossa kotiin ja kuulin huutoa avoimesta ikkunasta. Piilouduin pensasiin liiterin luo ja näin, kuinka tšetseeni löi sisällä veljeäni pyssynperällä. Niitä oli siellä useita, ja kaikilla oli rynnäkkökiväärit. En nähnyt veljeä, hän makasi jo lattialla. Silloin äiti hyökkäsi veitsen kanssa niiden kimppeeseen. Keittiöveitsen, jolla me kuorimme perunoi- ta. Yksi niistä tyrkkäsi hänet seinän viereen, painoi kalašnikovin päätä vasten ja laukaisi. Sitten ne lähtivät, roiskivat kanisterista bensiiniä talon päälle ja sytyttivät. Seisoivat siinä ympärillä ja katsoivat, miten se palaa. Veli oli vielä elossa, kuulin kuinka hän huusi. Pelkäsin, että ne näkevät minutkin ja tappavat.

- KYSYMYS: Jatkakaa vain, kertokaa, mitä sitten tapahtui.
- VASTAUS: Sitten ne menivät pois. Minä istuin siellä pimeäntuloon asti. En tiennyt, mitä tekisin ja minne menisin. Menin sitten venäläisten vartioasemalle, joka oli Šaliin vievän tien varressa. Ajattelin, että kai ne sotilaat minua jotenkin auttavat. Mutta ne itse pelkäävät kaikkia ja rupesivat häätämään minua pois. Minä yritin selittää niille, mitä oli tapahtunut, mutta ne ampuivat ilmaan, jotta minä häipyisin. Minä olin yötä ulkona, jossain romahtaneessa talossa. Ja sitten minä lähdin pyrkimään Venäjälle. Ja sieltä tänne. Siellä minä en rupea elämään.
- KYSYMYS: Oletteko maininnut kaikki syyt, joiden nojalla anotte turvapaikan myöntämistä?
- VASTAUS: Olen.
- KYSYMYS: Selostakaa matkareittinne. Minkä maiden kautta te kuljitte ja millä kulkuneuvoilla?
- VASTAUS: Eri tavoilla. Paikallis- ja pitkänmatkanjunilla. Valko-Venäjän, Puolan ja Saksan läpi.
- KYSYMYS: Oliko teillä rahaa lippujen ostamiseen?
- VASTAUS: Mistä sitä olisi ollut? Matkustin ilman. Menin konduktöörejä piiloon. Valko-Venäjällä minut saatiin kiinni ja heitettiin liikkeellä olevasta junasta. Onneksi se kulki hiljaa ja siinä oli rata-penger. Putosin hyvin, mitään ei mennyt poikki. Jalasta vain repesi nahka johonkin lasinsirpaleeseen. Tästä näin. Olin asemalla yötä, joku nainen antoi minulle laastaria.
- KYSYMYS: Mitä dokumentteja te esititte ylittäessänne rajoja?
- VASTAUS: En mitään. Menin yöllä jalkaisin yli.
- KYSYMYS: Missä ja millä tavoin te ylititte Sveitsin rajan?
- VASTAUS: Tässä, siinä, mikä sen nimi nyt...

KYSYMYKSI: Kreuzlingenissä.

VASTAUS: Niin. Kävelin vain poliisin ohi. Ei ne tarkasta kuin autoja.

KYSYMYKSI: Millä varoilla te hankitte elantonne?

VASTAUS: En millään.

KYSYMYKSI: Mitä se tarkoittaa? Varastitteko te?

VASTAUS: Miten milloinkin. Välillä kyllä. Minkä minä mahdoin? Pitäähän sitä syödäkin.

KYSYMYKSI: Oletteko ollut mukana poliittisessä tai uskonnollisessa toiminnassa?

VASTAUS: En.

KYSYMYKSI: Oletteko joutunut oikeuteen tai poliisin kuulusteltavaksi?

VASTAUS: En.

KYSYMYKSI: Oletteko anonut turvapaikan myöntämisestä muissa maissa?

VASTAUS: En.

KYSYMYKSI: Onko teillä Sveitsissä laillista edustajaa?

VASTAUS: Ei.

Printterin tulostaessa pöytäkirjaa kaikki ovat vai.

Poika kaivelee mustia, järsittyjä kynsiään. Hänen pusakansa ja likaiset farkkunsä häiskahtavat rökiltä ja kuselta.

Peter on nojautunut taaksepäin, keikkuu tuolillaan, katsoo ikkunasta ulos. Siellä linnut lentävät lentokoneen ohi.

Piirrän lehtiöön ristejä ja neliöitä, jaan ne vinoviivoilla kolmioiksi, väritän sillä tavoin että syntyy kolmiulotteinen ornamentti.

Seinillä on ympäriinsä valokuvia: kohtaloiden ratkaisija on hulluna kalastukseen. Tuossa hän pitää Alaskassa vonkalletta kiduksista, ja tuolla on jokin karibialainen, jonka valtavasta kidasta töröttää iso koukku.

Minun pääni päällä on maailmankartta. Siihen on pistelty yltyleensä erivärisiä nuppineuloja. Mustapäiset ovat työntyneet Afrikkaan, keltaiset töröttävät Aasiasta. Valkopäisiä on Balkanilla, Valko-Venäjällä, Ukrainassa, Moldovassa, Venäjällä, Kaukasuksella. Tämän haastattelun jälkeen niitä tulee yksi lisää.

Neulahoitoa.

Printteri pysähtyy ja alkaa vilkuttaa punaista: paperi on loppunut.

PARAHIN NEBUKADNOSAURUS!

Te olette jo saanut minun hätäisen postikorttini, jossa luvattiin tarkempia tietoja. Tässä niitä tulee.

Vietettyäni päivän varmassa tallessa palasin kotiin. Söin makaronia. Luin uudelleen Teidän kirjeenne, joka oli ilahduttanut minua suuresti. Rupesin katsomaan ikkunasta. Tuuli nostatti hämärää. Yltyi satamaan. Nurmikolla lojuu punainen sateenvarjo, se on kuin haava ruohoturkissa.

Mutta edetään järjestyksessä.

Meitä ei posteljooni todellakaan joka päivä hemmottele vierailta mailta tulevilla kirjeillä! Ja vielä tämmöisillä! Laskujen ja mainosten seassa on odottamaton ilo, Teidän kirjeenne, jossa Te kuvaillette tarkasti omaa Nebukadnosauruksen valtakuntaanne, sen maineikasta maantieteellistä menneisyyttä, historian vuoksia ja luoteita, flooran luonnetta, faunan tapoja, tulivuoria, lakeja, katapultteja ja väestön ihmissyöntitaiipumuksia. Teillä näkyy olevan jopa vampyyreja ja draculoita. Ja Te siis keisaroitte. Olen imarreltu.

Teidän tekstissänne on kylläkin runsaasti kielioppivirheitä, mutta mitä väliä sillä loppujen lopuksi on!

Virheet voi oppia korjaamaan, mutta tuollaista kirjettä Te tuskin enää koskaan lähetätte minulle. Keisareista tulee niin nopeasti aikuisia ja he unohtavat valtakuntansa.

En voi katsella kyllikseni mukaan liitettyä saarellisen isänmaanne karttaa, keisarillisten kartografien innoittunutta ja perinpohjaista työtä. Tiedättekös, minä taidan nastata sen tänne, tuohon seinälle. Katselen sitä ja arvailen, missä siellä Te juuri nyt olette, missä noiden vuorten, autiomaiden, järvien, huopatussattujen viidakkojen ja pääkaupunkien seassa. Mitä Te hommaatte? Muutitteko jo kesäresidenssistä syyspalatsiin? Vai nukutteko jo? Teidän untanne varjelee uppoamaton laivasto – tuolla saarta kiertävät kolmisoudut ja sukellusveneet toinen toisensa vanavedessä.

Ja miten mainio onkaan suopealle hallitsijalle tuo nimi, erivärisin kirjaimin kirjoitettuna! Luulen suorastaan voivani arvata, miten se on juolahtanut Teidän mieleenne, mutta pidän arvelut omana tietonani.

Kirjeessänne Te pyydätte lähettämään tietoja meidän kaukaisesta valtakunnastamme, joka on vielä tuntematon Teidän maantieteilijöillenne ja tutkimusmatkailijoillenne. Miten saattaisinkaan jättää Teidän kysymyksenne vaille vastausta!

Mitä sanoisin Teille meidän imperiumistamme? Luvattu maa, vieraanvarainen, pilviä hipova. Täältä saa rauhassa nelistää kolme vuotta, eikä mitään ulkomaata kuulu. Hyttysten määrässä asukasruumista kohti unettomina tunteina se vie kaikista voiton. Oravat juoksentelevat aidoilla.

Meidän kartassamme on runsaasti valkoisia läikkiä silloin kun sataa lunta. Rajat ovat niin kaukana, että on suorastaan tietymätöntä, mihin imperiumi varsinaisesti

rajoittuu. Yhdet sanovat että taivaanrantaan, toisten lähteiden mukaan enkelintorvien loppukadenssiin. Varmasti tiedetään, että se sijaitsee pohjoiseen helleeneistä, ilmalta valtameren rantaviivalla, valtameren jota purjehtii meidän uppoamaton pilvilaivastomme katkeamattomana jonona.

Flooraa meillä toistaiseksi vielä on, faunasta ovat jäljellä vain nuo puunlatvat, jotka muistuttavat kalanpoikasparvia. Tuuli pelottelee niitä.

Lippu on kameleontti, lait ovat niin kuin ne luetaan, tulivuorista minä henkilökohtaisesti en tiedä mitään.

Tärkein kysymys, joka on askarruttanut imperiumin mieliä jo usean sukupolven ajan, on: keitä me olemme ja miksi? Vastaus siihen on kaikesta näennäisestä ilmeisyydestä huolimatta epäselvä. Profilista olemme hyperborealaisia, suoraan edestä sarmaatteja, sanalla sanoen joko orotšeja tai tunguuseja. Ja jokainen on salvoitus. Tarkoitus oli kirjoittaa »arvoitus».

Uskomukset ovat primitiivisiä, mutta niissä on havaittavissa tiettyä runollisuutta. Eräät ovat vakuuttuneita, että maailma on valtava naarashirvi, jonka karva on metsää, siinä elävät loiset ovat taigan eläimiä ja ympärillä parveilevat hyönteiset lintuja. Sellainen on maailmankaikkeuden emäntä. Kun naarashirvi alkaa hangata itseään puuta vasten, kaikki elävä kuolee.

Sanalla sanoen, joku on yleisesti tunnustanut tämän imperiumin maailmoista parhaaksi, ja siinä Teidän almaisenne – haluatteko tietää, onko hän päällikkö? – ei ole päällikkö. Miten selittäisin Teille, parahin Nebukadnosaursus, mitä me täällä touhuamme? Yritänpä vaikka näin: jopa nuo kalanpoikaset tuolla ikkunan takana, jotka keräytyvät parveksi eivätkä osaa epäilläkään että ovat vain tuulta, nekin ovat varmoja että niitä jokaista joku odottaa,

joku muistaa ne, tuntee näöltä: joka juovan, joka täplän. Eikä niitä saa millään uskomaan toisin. Ja tässä sitä rahdataan kaiken maailman paikoista jokaista luojaanluomaa pareittain: pölkkypäitä ja hapannaamoja, todenpuhujia ja puolestapuhujia, vasenkätisiä ja oikeakätisiä, hyviä veljiä ja cembalisteja. Eikä kukaan ymmärrä ketään. Täällä minä sitten palvelen. Paratiisin puolustusministeriön pakolaiskanslian tulkkina.

Ja joka ainoa haluaa selittää jotain. Toivoo että häntä kuunnellaan. Ja siinä olen minä Pietarin kanssa. Minä käännän kysymykset ja vastaukset ja Pietari kirjoittaa muistiin, nyökyttelee päätään, jotta oho, teitähän minä uskon. Hän ei usko ketään. Siihen tulee joku nainen ja sanoo: »Minä olen vain paimentyttö, löytölapsi, vanhemmistani en tiedä, minut kasvatti tavallinen vuohipaimen, köyhä Dryas.» Ja tarina alkaa juosta. Puut ovat hedelmisiä, vainiot viljassa, pajut mäillä, laumat laitumilla, kaikkialla kaskaiden vieno sirtitys, hedelmien suloinen tuoksu. Merirosvojen hyökkäys, vihollisen valtaus. Hoidetut kynnet välähtävät sytyttimen liekissä. »Minähän kasvoin maalla enkä ikinä edes kuullut kenenkään suusta sanaa 'rakkaus'. Ja spiraalin minä kuvittelin joksikin sohvan resorin tapaiseksi. Oi Dafnikseni! Jouduimme eroon, me kovan onnen lapset! Kahakka toisensa perään. Milloin hyökkää tyroslaisten joukkio, milloin Methymnan kestii kiistelevät oikeuksista. Dafnis oli turvamiehenä ja saattoi minut asiakkaiden luo. Kampausta vaikuttaa siihen, millainen päivästä tulee, ja loppujen lopuksi myös elämästä. Näettekö, mitä ne tekivät minun hampailleni? Minulla on hampaat ilmankin ihan kelvottomat. Se on äidiltä perittyä. Hän kertoi, miten oli lapsena tonkinut uunin kyljestä rappausta ja syönyt sitä. Ei ollut kalsiumia tarpeeksi. Niin

minäkin, Janotška odottaessani, pihistin korkeakoulussa opettajilta liitua ja järsin sitä. Rakkaus on ihan kuin kuu: jos se ei kasva, se vähenee, mutta pysyy silti samana kuin viime kerrallakin, ja aina se on yksi ja sama.» Pietari: »Siinäkö kaikki?» Se: »Siinä.» »No sitten», vaatii Pietari, »saanko sormenjälkenne, madame?» »Mitä te niillä?» toinen ihmettelee. »No sitä, että te olette jo jättänyt jälkiä meidän yleisimperiumilliseen kortistoomme.» Ja polvela persuuksiin. Vielä hissistä se huutaa: »Teistä ei ole vielä tullut ihmisiä, te olette pelkkää kylmää savea – teidät on kyllä muovailtu mutta henkeä ei ole puhallettu!»

Toinen taas ei pysty panemaan kahta sanaa peräkkäin. Ja artikulaatio on kuin vesihanalla. Minä tuskailen, yritän saada selvää, mitä hän siinä vaakkuu, ja Pietari laittaa pöydällä olevia tavaroita ojennukseen, jotta ne olisivat kuin paraatissa, ikään kuin hän olisi pöydän päällikkö ja ottaisi vastaan kynien ja hammastikkujen paraatin. Tämähän on valtion aikaa. Kenelläkään ei ole kiire. Pietari rakastaa järjestystä. Ja tämä GS mutisee jostain seesamista, huutaa, että pitäisi avata ovi. Sopertaa jostain valkoisista ympyröistä porteissa, sitten punaisista. Alkaa vakuuttaa, että istui kaikessa rauhassa nahkaleilissä, ei kajonnut kehenkään, ei häirinnyt ketään, mutta sai niskaansa kiehuvaan öljyyn. »Tähän», hän huusi, »katsokaa, voiko niin muka tehdä? Kiehuva öljy elävän ihmisen päälle!» Ja jotta voisi antaa roistolle kieltävän vastauksen, tarvitsee vain löytää lausunnoista epäjohdonmukaisuuksia – Pietari ottaa pyövelinhyllyltä kirjasen, ja ei kun menoksi. Sanopas, hyvä mies, montako kilometriä sinun Bagdadovkastasi on pääkaupunkeihin? Mikä on dollarin ja piasterin välinen kurssi? Mitä muuta kuin synnitöntä sikiämistä ja ensimmäistä lumiukkoa vietetään sinut hylänneessä maassa

kansallisin juhlapäivin? Minkä värisiä ovat raitiovaunut ja nahkaleilit? Ja paljonko maksaa borodinonlimppu?

Tai jos vaikka juutalaiset palaavat Baabelin vankeudesta ja virittävät kuorolaulun Nabuccon kolmannesta näytöksestä, niin meidän päällikkömme kysyy heiltä: »Mitä kieltä puhutaan Kaldean kuningaskunnassa?» He: »Akkadin kieltä.» Hän: »Minkä niminen on Marduk-jumalan temppeli Babylonissa?» He: »Esagil.» Hän: »Entä Baabelin torni?» He: »Etemenanki.» Hän: »Entä mille jumalattarelle on pohjoinen portti omistettu?» He: »Ištarille, Venuksen jumalattarelle. Auringon henkilöitymä taas on Šamaš ja kuun Sin. Mars on heillä Nergal. Saturnuksessa babylonialaisroistot näkevät Ninurtin, Merkuriuksessa Nabun, ja itse Marduk samastuu Juppiteriin. Näistä seitsemästä tähtitaivaan jumalasta juontuu muuten seitsemänpäiväinen viikko. Tiesittekö te sen?» Hän: »Täällä kysymykset teen minä. Nebukadnessarin avioton tytär, seitsemän kirjainta, toinen on b.» He: »Hölmöinäkö te meitä pidätte? Abigaill!»

Ennen Pietaria päällikkönä oli Sabina. Hän puolestaan uskoi kaikkia. Eikä tehnyt kysymyksiä kaikkietävästä kirjasesta. Eikä koskaan iskenyt leimaa »*Prioritätsfall*». Sen takia hänet irtisanottiinkin. Pietari taas iskee sen leiman melkein kaikille. Henkilötietokansion ensimmäiselle sivulle. Se merkitsee asian joudutettua käsittelyä ilmeistä karkottamista silmälläpitäen. Ja GS allekirjoittaa pöytäkirjan, hyvästelee, hymyilee mielistelevästi niin kohtaloiden ratkaisijalle, tulkille kuin häntä hakemaan tulleelle hilpariniekalle vartijalle, toivoo että nyt kaikki järjestyy, mutta tuskin ovi on sulkeutunut, kun Pietari iskee leiman.

Tuollainen ansiotyö ei sopinut Sabinalle. Kun tulkki meni hänen kanssaan tauolla vastapäiseen kahvilaan, hän

valitti, että tultuaan töistä kotiin ja istuttuaan illalliselle hän näkee silmissään naisen, joka oli päivällä haastattelussa itkien kertonut, miten hänen pojaltaan oli kiskottu kynnet, ja se sama kynnetön poika oli istunut viereisessä odotushuoneessa. Lapsia kuulustellaan erillään vanhemmista.

– Täällä ei saa sääliä ketään, sanoi Sabina kerran.

– Mutta minä säälin heitä kaikkia. Täytyy vain osata kytkeä itsensä irti, muuttua robotiksi, kysymys–vastaus, kysymys–vastaus, lomake täytetty, pöytäkirja allekirjoitettu, lähetetty Berniin. Ratkaiskoot siellä. Ei, minun on etsittävä muuta työtä.

Sabina oli päälliköksi kovin nuori. Irtisanomisen jälkeen hän matkusti imperiumin toiseen laitaan ja lähetti tulkille oudon postikortin. Mutta ei se ole tärkeää. Minä ehkä selitän joskus myöhemmin. Tai sitten en.

Taisimme eksyä aiheesta, parahin Nebukadnosaurus.

Mistä meidän imperiumimme vielä on kuulu? Meillä on, voitteko kuvitella, sekä sukellusveneitä että autiomaita, ja jopa dracula, mutta se ei ole vampyyri vaan aito. Täällä ylipäätään kaikki on aitoa.

Mitä vielä? Ruohikon haava on umpeutunut – on tullut pimeää.

Niin, unohdin sanoa, ettei ihmissyönti ole hävinnyt meiltäkään, ja sitä paitsi muita ei popsi kuka tahansa vaan itsevaltiias omakohtaisesti, tai itsevaltiatar, en ole enää aikoihin vilkaissut hovin osoitekalenteriin, ja sukupuolihan riippuu kielestä, sanalla sanoen, meillä on semmoinen Herodes Suuri, mutta jos sitä ei ajattele kaiken aikaa, niin täällä voi elellä noin vain, laulellen raitiovaunussa päähän tarttunutta melodianpätkää. Aseman pysäkillä vaunusta poistui yksi sitä vihellellen.

Hassua – te saatte tämän kirjeen joskus monen vuoden päästä ettekä mahdollisesti edes muista, että olitte joskus tuon ihmeellisen seinälle nastatun imperiumin keisari.

LEHTIÖ, KYNÄ, LASI VETTÄ. Ikkunan takana aurinko. Lasissa oleva vesi lähettää auringonläikän – ei läikkää vaan kokonaisen järven – ja se leviää kattoon ja näyttää hetken ajan aivan kuin korvalta. Ja vielä sikiöltä. Ovi avautuu. Tuodaan sisään.

KYSYMYS: Selostakaa lyhyesti syyt, joiden nojalla anotte turvapaikan myöntämistä.

VASTAUS: Olin töissä tullissa Kazakstanin rajalla. Armeijan väki kuljetti huumeita autoissaan, ja minun pomoni oli niiden kanssa kompuksessa, meidän piti sulkea kaikelta silmät ja laatia paperit niin kuin asiaan kuului. Minä kirjoitin FSB:hen. Muutaman päivän kuluttua auto ajoi kadulla minun tyttäreni päälle, ja minulle soitettiin ja sanottiin, että se oli ensimmäinen varoitus.

KYSYMYS: Selostakaa lyhyesti syyt, joiden nojalla anotte turvapaikan myöntämistä.

VASTAUS: Kuvernöörinvaaleissa minä kannatin aktiivisesti opposition ehdokasta, osallistuin vastalausekokouksiin ja allekirjoitusten keräämiseen. Minut kutsuttiin miliisiin ja vaadittiin lopettamaan paljastusten esittäminen oblastin johtoa vastaan. Siviilipukuiset miliisit hakkasivat minut useaan kertaan. Minun turvapaikkahakemukseeni on liitetty lääkärintodistukset leukaluun ja käsivarren murtumasta ja muista hakkaamisten seurauksis-

ta. Kuten näette, minä olen nyt invalidi enkä pysty työhön. Vaimollani, joka matkusti kanssani tänne, on mahalaukun syöpä.

KYSYMYKSI: Selostakaa lyhyesti syyt, joiden nojalla anotte turvapaikan myöntämistä.

VASTAUS: Minulla on aids. Meidän kaupungissa kaikki ovat kääntäneet minulle selkänsä. Jopa vaimo ja lapset. Minä sain tartunnan maatessani sairaalassa, se tuli verensiirrosta. Nyt minulla ei ole mitään, ei työtä, ei ystäviä, ei kotia. Minä kuolen pian. Päätin näin: jos joka tapauksessa heitän henkeni, niin edes täällä, teidän luonanne, inhimillisissä olosuhteissa. Tehän ette kumminkaan viskaa kadulle.

KYSYMYKSI: Selostakaa lyhyesti syyt, joiden nojalla anotte turvapaikan myöntämistä.

VASTAUS: Munteanian oikeauskoisessa maassa eli voivodi nimeltä Dracula. Kerran Turkin pašša lähetti voivodin luokse lähettiläitä vaatimaan, että tämä luopuisi oikeasta uskosta ja alistuisi hänen valtaansa. Puhuessaan voivodin kanssa lähettiläät eivät riisuneet lakkeja päästään, ja kysymykseen, miksi he sillä tavoin loukkaavat mahtavaa ruhtinasta, he vastasivat: »Semmoinen on tapa meidän maassamme, arvon hospodar.» Silloin Dracula käski palvelijoidensa naulata lakit kiinni lähettiläiden päähän ja lähetti heidän ruumiinsa takaisin käskien kertomaan paššalle sellaiset terveiset, että Jumala meillä on kyllä yksi mutta tavat erilaiset. Vimmastunut pašša saapui valtavan armeijan kera oikeauskoisten maahan ja ryhtyi ryöstämään ja tappamaan. Voivodi Dracula kokosi oman harvalukuisen sotajoukkonsa ja hyökkäsi yöllä musul-

maanien kimppuun, tappoi heitä suuren määrän ja ajoi pakosalle. Aamulla hän pani toimeen henkiin jääneiden sotureidensa katselmuksen. Kuka oli haavoittunut etupuolelta, sille hän soi suuren kunnian ja nimitti sankariksi. Jos kellä taas oli haava selkäpuolella, sen hän käski seivästämään sanoen: »Sinä et ole mies vaan akka.» Kuultuaan tästä pašša vei sotajoukkonsa rippeet takaisin, eikä hän enää uskaltanut hyökätä tähän maahan. Niin eleli voivodi Dracula maillaan edelleen, ja siihen aikaan oli Munteaniassa paljon kerjäläisiä, vaivaisia, sairaita ja vähäväkisiä. Nähdessään, että hänen maassaan on niin paljon onnettomia ihmisiä jotka kärsivät, Dracula käski heidät kaikki luokseen. Ja sinne kerääntyi luvuton määrä onnettomia, rampoja ja orpoja, kaihoten häneltä suurta armoa, ja he alkoivat jokainen puhua hänelle omista suruistaan ja tuskistaan: kuka katkaistusta jalasta, kuka puhjenneesta silmästä, kuka kuolleesta pojasta, kuka vääryyttä tehneestä tuomarista ja ilman syytä tyrmään heitetystä veljestä. Ja itku oli kova ja valitus kiiri kautta koko Munteanian maan. Silloin Dracula käski kokoamaan kaikki yhteen suureen huoneeseen, varta vasten rakennettuun, ja antamaan heille hienoja herkkuja ja yllin kyllin juotavaa. Ja he söivät ja joivat ja pitivät iloa. Silloin hän tuli heidän luokseen ja kysyi: »Mitä te vielä haluatte?» He vastasivat kaikki: »Sen tietää Jumala ja sinä, mahtava hospodar! Menettele meidän kanssamme, niin kuin Jumala sinulle neuvoo!» Silloin hän sanoi heille: »Jos haluatte, minä teen niin ettei teillä ole huolia täs-

sä maailmassa, ettei teillä ole minkään tarvetta, te ette itke katkaistua jalkaa ettekä puhjennutta silmää, ette kuollutta poikaa ettekä vääryyttä tekevää tuomaria.» He odottivat häneltä jotakin ihmettä ja vastasivat kaikin: »Sitä me haluamme, hospodar!» Silloin hän käski teljetä huoneen kiinni, ympäröidä sen oljilla ja sytyttää palamaan. Ja tuli oli suuri ja he kaikki paloivat siinä.

PARAHIN NEBUKADNOSAURUS!

Kurkistin postilaatikkoon – Teiltä ei ole tullut mitään.

Te ette varmaankaan ehdi ajattelemaan meitä. Emmekä me napise – Teidän huomiotanne vaativat valtakunnallisesti merkittävät asiat. Jos vaikka – Luoja varjele! – Te julistatte jollekulle sodan taikka avaruusolennot hyökkäävät Teidän maahanne. Kaikkea on vahdittava silmä tarkkana. Siinä ei ehdi kirjeitä ajattelemaan.

Meillä on kaikki vanhaan malliin.

Maailmankaikkeus laajenee. Tulkki tulkkaa.

Sitä tulee kotiin, mutta mielessä pyörii aina vain se mitä päivällä tapahtui. Kaikki on tullut mukana kotiin.

Niistä ihmisistä ja sanoista ei millään pääse eroon.

Ja se on yhtä ja samaa. Mitä uutta tulkin työssä voisi-kaan olla? Kaikki kulkee pitkin vanhoja raiteita. Kaikki noudattaa korkeimmissa sfääreissä vahvistettua muotoa. Jokainen kysymys on säädetyn mallin mukainen, jokainen vastaus niin ikään. Eikä Pietari tuhlaa ääntään edes tavanmukaiseen tervehdykseen vaan panee tulkin lukemaan paperista säikähtäneelle GS:lle. Ja tulkki lopottaa: »Hyvää päivää! Miten mukavaa että te tulitte! Käykää peremmälle, olkaa hyvä, kulutetaan yhdessä tätä loputonta päivää! Istukaa pois, olette varmaankin matkasta väsynyt. Ei sei-

somalla perille pääse. Ihan heti käskemme panna samo-
vaarin lämpiämään. Ja nuo huopikkaat, pankaa huopik-
kaat tänne uunin luo. No, miltä teistä näyttää tämä mei-
dän kartan valkoisista läikistä kaikkein paras, missä
ihminen on sitä mitä hän on ja sanoo sen mistä hän vai-
kenee? Ette ole vielä tutustunut? Ehditte kyllä! Ehkäpä
haluatte istua tänne, vähän kauemmas ikkunasta, ettette
vain sattuisi saamaan kylmää? Sanottehan, jos tuntuu
vetoa? Oikein hyvä. Niin, mistä meidän pitikään? Katso-
kaas, tänne tulee kaikenlaisia, kaikki jotenkin murjottuja,
yksinkertaisia, hampaat huonot – ja kaikki valehtelevat.
Vakuuttavat, että ovat hukanneet paperinsa – siis jotta ei
heti lähetettäisi takaisin. Kertovat itsestään kauheita tari-
noita. Muunlaisia ei täällä kerrotakaan. Ja vielä yksityis-
kohtaisesti. Sohivat norsunkäpäälillään, joihin on kuulem-
ma ruiskutettu sulaa vaseliinia. Yksiä pelättimiä ja kam-
motuksia. Ja vielä syöttävät sellaisia stooreja, että ei muuta
kuin istut dekkaria kirjoittamaan. Niin kuin äiti ei muka
olisi lapsena opettanut, että pitää puhua totta. Vetoavat
säälisiin! Paratiisiin kaipasivat! Löytyipä marttyyreita!
Mutta tässä ei ratkaise sääli vaan tilanteen selvittäminen.
Ettei heitä vain päästettäisi paratiisiin, on hyvin tärkeää
saada selville, miten asia loppujen lopuksi oli. Mutta mi-
ten sen selvittää, kun ihmiset täällä muuttuvat omiksi
tarinoikseen. Sitä ei selvitä millään. On vain yksi keino:
jos totuutta ei voi saada selville, on selvitettävä edes valhe.
Ohjeiden mukaan lausunnossa ilmenevä epätodennäköi-
syys on perusteena sen mainitun leiman iskemiseen. Joten
keksikääpä itsellenne kelvollinen legenda älkääkä unohta-
ko, että kaikkein tärkeimpiä ovat pikkuseikat ja yksityis-
kohdat. Kukapa uskoisi ylösousemukseen, jos ei olisi
haavaan painetun sormen yksityiskohtaa tai sitä miten

Mihail Šiškin

Neidonhius

RAKKAUTTA ON HELPPO ANTAA JA VAIKEA OTTAA POIS

Tulkki kuuntelee päivät pitkät Sveitsi-nimiseen paratiisiin pyrkivien venäjänkielisten pakolaisten rankkoja tarinoita. Näistä kertomuksista, läsnä ja poissa olevista rakkauksista sekä aikoinaan kuuluisan laulajattaren intiimistä päiväkirjasta hän punoo lumoavan sillan yli aikojen. Kokemuksen kollaasia rikastuttaa kirjallisuus kansansaduista aina Agatha Christieen. Raja-aidat eivät merkitse mitään, kun etsitään elämän kantavaa voimaa.

»*Neidonhiusta* -- on nautinto lukea. Šiškinin ainutlaatuinen maailmankuva heijastaa venäläisen kirjallisuuden perintöä ja synnyttää samalla jotain uutta, kokonaan omaperäistä.»

– WORLD LITERATURE TODAY

